

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— „ Na štvrt' roka — — — — 1.— „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Za vydanie zodpovedný JÁN MOLNÁR, prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferenc-József-rakpart 27. szám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpáť nedávajú.</p>
--	--	---

Volebné právo hospodárov.

Za peniaze bankárov sohnatá väčšina, takrečená pracovná strana, Tiszu jednotajne oslavovala ako chlapa železnej ruky, skalopevnej vôle a neskatnej tvrdošijnosti, ktorý nezná strachu a nenaláká sa ani samého satanáša z pekla. Tento politický corgoň ale pred jeho pádom sa predsa brozne nalakal. A čoho? Veľkého hluku sociáldemokratov. Keď mu jeho veličenstvo kráľ rozkázal, aby predostrel predlohu o rozprestrení volebného práva, priemyselným robotníkom chcel dať hlasovacie právo, keď dosiahnu 24. rok života, poľnohospodárskym robotníkom a vôbec hospodárom ale chcel dať volebné právo len vtedy, keď majú 30 rokov. S týmto jeho plánom Tisza prepadol a s ním nebodaj padne aj jeho za bankárske peniaze kúpená väčšina. Túto len za tučnejšou pašou dychtiacu a každej rozvahy nespôsobnú čriedu, pri poslednej schôdzke, ktorú po jeho páde s ňou vydržoval, dlhou rečou a prázdnyimi slovami chcel ku sebe pripútať, do opozície vohnať a dal si dôveru odhlasovať. Táto dôvera ale nebola taká všeobecná, za jakú ju chýrny predseda pracovnej strany vyhlásil. Treba totiž predpokladať, že i v pracovnej strane najdú sa ľudia zdravého smýšľania, ktorí Tiszu do jeho opozície nebudú nasledovať, ako barana so zvoncom.

Tisza sa vyhráza, že nová vláda musí padnúť na jeho volebnom práve. Proti najnovšiemu volebnému právu ale, akým Tisza oblažiť chce priemyselné robotníctvo na úkor poľného hospodárstva, už včul rozhodne protestuje kresťan-

ská ľudová strana. Veď nech priemyselní robotníci dostanú volebné právo, keď dosiahnu 24. rok života, nech ale s týmto rokom volebného práva účastní sú aj poľní hospodári. Nech ako v každom, tak i v tomto ohlade panuje úplná rovnoprávnosť. Toto je hlavnou zásadou kresťanskej ľudovej strany.

Bo veď kto krváca v strelných zákopách? Kto stojí na strážni pri drôtových plotoch? Kto stavá cesty a doma v potutváry kto orie otcovskú hrud? Malí ľudia, malí občania, pospolitý ľud. Priemyselní robotníci a poľní hospodári v rovnakej miere prinášajú obeť počas terajšej svetovej vojny, neslušne a nespravodlivo je teda jedným prednosť chcel dávať s oškodením druhých, keď obe tieto triedy spoločnosti so všetkým právom žiadajú, čo im dľa slušnosti a spravodlivosti patrí. Každá politická strana nasledovať má príklad kresťanskej ľudovej strany a silou-mocou na tom pracovať, aby nielen priemyselní robotníci, ako to Tisza chce, lež aj poľní hospodári už v 24. roku života účastní boli volebného práva.

Synom pospolitého ľudu nielen vtedy treba lichotiť, keď je krajina utisnutá na silu ich svalov, na ich hrdinstvo, na obeť ich krve a životov, lež aj vtedy treba si ich vážiť, keď pri rozšírení volebného práva, ako odmenu za ich hrdinstvo žiadajú, aby postavení boli do jedného radu s ostatnými občanmi a stali sa účastní hlasovacieho práva. Povedzme si pravdu: synovia pospolitého ľudu, malí hospodári znášajú neznesiteľné verejné farchy, kdežto nesčíselní iných stavov všelijakými figlami vykláajú zpod verejného odanenia. Synov pospolitého ľudu

najdú, keby kdekolvek boli a postavia ich pod mieru pri assentirkach, premnohí iných ssavcov ale, keď ich aj assentujú, rozvaľujú sa vo všelijakých kanceláriach. Synovia pospolitého ľudu krvácajú v zákopách, koľko je ale takých, čo v tejto triročnej vojne ani len neovoňali pušného prachu. Synom pospolitého ľudu, našim poľným hospodárom teda v prvom rade patrí volebné právo. Toto právo patrí im ako kresťanským občanom prvej, ako sociáldemokratom, ktorí sa s tým chvastajú, že nemajú vlastní, nemajú náboženstva a zapierajú Boha.

Jeho veličenstvo kráľ trónnou rečou zahájil rakúsky ríšsky snem.

Po dlhej prestávke, jeho veličenstvo kráľ na 30. mája svolal rakúsky ríšsky snem a 31. mája vo viedeňskom burgu zahájil ho trónnou rečou, ktorú v stručnom výťahu podávame v nasledovnom:

Jeho veličenstvo najprv vrelými slovami oživil pamiatku svojho predchodcu cisára a kráľa Franca Jozefa I., ktorý celý svoj dlhý život venoval blahu svojich národov, ktorý zvečnil si meno svojimi tvorbami a ktorého pamiatka žiť bude vo vďačných srdciach millionov. Zároveň pokračoval, že v ťažkých časoch nastúpil na trón, uvalili sa na neho veľké úlohy, ale cíti v sebe dostatočnú silu a pevnú vôľu, a úfa, že s Božou pomocou bude vstave plniť panovnícke svoje povinnosti.

Po pozdravení členov rakúskeho ríšskeho snemu podotknul jeho veličenstvo, že hneď po nastúpení na trón osvedčil sa, že prisahu složí na rakúsku ústavu, tento slávnostný sľub panovník teraz opakovane a vyslovil tú nádej, že spoločným dorozumením podarí sa najšť podmienky, ktoré v rámci jednotného štátu umožnia slobodný národný a kultúrny vývin rovnoprávných národov. V tejto nádeji složí prisahu na rakúsku ústavu v takom čase, keď budú založené základy nového, silného, blaženého Rakúska. Ale už teraz vyhlasuje, že chce byť spravodlivým, milujúcim a svedomitým panovníkom svojich drahých národov, panovať chce ústavne, v opravdovom demokratickom duchu.

Zatým slovami vrelej vďaky a uznania vyzdvihol panovník tú veľkú obetavosť, ktorú hrdinskí bojovníci od počiatku svetovej vojny tak skvele dokazujú. Monarchia nehladala tento ukrutný krvavý zápas, ba keď armáda a flotta svojimi hrdinskými skutkami zachránily česť a zabezpečily jestvovanie monarchie, určite sme vyslovili naše pokojné úmysly. Úfali sme, že národy opanujú priateľské city a štáty za dlhý čas nebudú prinútené chytiť sa zbrane. Ale tento vznešený cieľ možno dosiahnuť len takým skončením svetovej vojny, ako to záujmom pokoja zodpovedá.

Jeho veličenstvo ďalej zmienil sa o východnom susedovi monarchie, o Rusku, ktoré dávnejšie úprimne

priateľstvo spájalo s monarchiou a ktoré poznajúc svoje pravé ciele a úlohy, hľadá cestu, na ktorej by mohlo svoju budúcnosť ochrániť prv, než by ho bezmyselná válečná politika pohltla. Úfa, že pokojnejšie smýšľanie vyvinie sa v pevnú vôľu, ktorá nezostane bez účinku ani na iné nepriateľské štáty. S celou silou bojujeme za našu česť a naše jestvovanie, ale ochotní sme i teraz i budúce boj zastaviť oproti tomu, kto sa zriekne ohrožovania našich najdrahších pokladov. Kto sa napozatým priateľsky bude chovať oproti nám, toho chovanie sa prijmem s ochotou a hotoví sme javiť istú ústupnosť. Ale v páde potreby hotoví sme skončenie vojny aj zbraňou vynútiť.

Lutujem tie stále vzrastajúce obeť — riekol jeho veličenstvo — ktoré dlho trvajúca vojna od ľudu vyžaduje; ľúto mi je, že vojaci krvácajú a občania trpia nedostatok. Teraz žijeme najťažšie časy, keď sme ešte dosť ďaleko od žatvy; ale očakáva, že patričné kruhy zodpovednou organizáciou odstránia v ceste stojace prekážky. Štát napnúť musí teraz všetky svoje sily; ale musíme sa už teraz pripravovať ku tým všetkým úlohám, ktoré v budúcnosti na nás čakajú. Jeho veličenstvo vo všeobecnosti označil tieto veľké úlohy, medzi ktoré patrí v prvom rade zpäťvedenie finančnej rovnováhy. Mnohé vidieky následkom vojny utrpely veľké škody, tieto treba bude, nakoľko len možno, nahradiť. Veľmi súrnou úlohou je postarať sa o vdovy a siroty padlých hrdinov a o zaopatrenie invalidov. Treba sa postarať o zvýšenie dôroby a o rozšírenie spoločenskej činnosti. Zkúsenosti vojny dokázaly, že nakoľko možno zvýšiť dôrobu, tieto zkúsenosti treba bude v čase pokoja dôkladne využiť, keď riadne pomery nastanú.

Jeho veličenstvo zmienil sa potom o hospodárskom vyrovnaní Rakúska a Uhorska, na ktorom sa obe vlády nedávno dohodly a ktoré bude v patričnom čase v snemoch pojednávané vzhľadom na obchodnú politiku monarchie. Spojiť musíme všetky sily, aby sme zvlášte dorábanie priemyselných a gazdovských článkov zveladili, aby sme ešte nevyčerpané prírodné poklady v prospech hmotných záujmov obecnstva využili.

Následkom vojny klesol počet obyvateľstva, rôzne nemoce tiež riedia jeho rady. Úlohou vlády bude postarať sa o sriadenie zdravotníckych pomerov, o cieľuprimeranú výchovu mládeže, o sriadenie otázky bytov a o ochranu robotníckeho ľudu. Toto možno docieľiť, keď štát a spoločnosť spoja svoje sily ku uskutočneniu vytknutého cieľa. Preto napomína ríšskych vyslancov, aby vždy mali pred očami všeobecné záujmy obecnstva. Konečne jeho veličenstvo upomína vyslancov rakúskeho ríšskeho snemu, aby udržovali verné priateľstvo s druhou čiastkou monarchie: s Uhorskom, aby napomáhali svornú prácu v štáte žijúcich rôznych kmenov, bo toto položí pevný základ velmocenskému postaveniu celej monarchie.

Krestania katolíci, organizujte Katolícku Ľudovú Jednotu!

Riešenie vládnej krízy.

Po neslávnom, lež už dávno zasluženom páde Tiszu a jeho vlády, cieľom riešenia vládnej krízy a vymenovania novej vlády jeho veličenstvo kráľ pokračuje s najväčšou obozretnosťou. Vo výsluchu prijal najprv vodcov politických stránok. Zatým z naloženia jeho veličenstva s vodcami politických stránok o politickom rozpoložení Uhorska radil sa arciknieža Jozef. Konečne aby jeho veličenstvo úplne informovaný bol o všetkom, čo chcel vedieť pred vymenovaním novej vlády, do Budapešte poslal spoločného finančného ministra baróna Buriana. Ten aj 2. a 3. mája radil sa s niekdajším ministerpredsedom Alexandrom *Wekerle*, s vodcami spojenej opozície a s predsedom pracovnej strany. Jeho veličenstvo kráľ až po predložení informácií zo strany spoločného finančného ministra baróna Buriana, pravdepodobne behom tohoto týždňa vymenuje novú vládu Uhorska.

Pracovná strana nijako nevládze sa spriatelit s myšlienkou, že jej kšeftáreniu odbila posledná hodina. To je isté, že pád Tiszovej vlády a kšeftárskej pracovnej strany považovať treba za veľké víťazstvo kresťanskej ľudovej strany.

Udalosti svetovej vojny.

Talianske bojište. Z novinárskeho válečného stánu s dátumom 29. mája oznamujú nasledovne:

V prvú svätodušnú nedelu energia nepriateľa trochu klesla, pretože v predošlé dni svoju útočivú silu v neslýchanej miere zvýšil. V sobotu (26. mája) rozhorčený boj zúril celý deň hlavne na planine Karstu, lebo nepriateľ tu za každú cenu chcel prelomiť naše čiary. Tiahol s náramne veľkými zástupmi, ktoré mu umožnili, aby vždy novšie a novšie útočivé stĺpy hnal ku našim bubnovou palbou čiastočne zasýpaným zákopám. Zvlášte na južnom odseku Karstu urobil všetko, aby zlomil odpor našej hrdinskej pechoty, ktorú, ako v predošlé dni, naše delostrelectvo a letúnske roje najúčinnivejšie podporovali a pomocou týchto všetky námahy nepriateľa sa zmazali. Naša pechota urobila jedon silný protiútok za druhým a nedopriala Talianom dost času, aby sa usalašili v našich zákopách, do ktorých vtrhli. Viac štítov vrchov a častí zákop viackrát zamenilo gazdu, ale konečným výsledkom zúrivého boja bolo, že naše čaty podržaly svoje posície. Zpomiedzi tých plukov, ktoré na odseku medzi Jamianom a morom vo dne v noci s nezlomnou odhodlanosťou vzdorujú prevažnej sile nepriateľa, musíme spomenúť 12. a 31. honvédske peší pluk, tretí bataillon 20. honvédskeho peš. pluku, ďalej spoločné pluky č. 11., 37., 55., 91. a 98., ktoré rovnakou hrdinkosťou bojovaly.

Po krátkej prestávke, ktorú priniesla svätodušná nedela, vo svätodušný pondelok boj na celom fronte Isonza s obnovenou silou vzbĺkol. Taliani tentokrát zase proti severnej časti frontu hnali na útok svoje veľké

zástupy. Na poludnie delostrelectvo celý odsek od Plavy na juhovýchod vzalo pod palbu, ktorá bola nameraná hlavne proti výšinám u Vodice a proti Monte Santo. Útočenie talianskej pechoty trvalo do popoludnia, ale naša pechota, ako vždy neprevýšiteľným spôsobom podporovaná naším delostrelectvom, *všetky, akokoľvek zúfalé námahy nepriateľa zmazala*. Miestami prišlo ku rozhorčenému boju muža proti mužovi. Naši ale tento boj ocelovou húževnatosťou a hrdinkosťou vždy vo svoj prospech vedeli rozhodnúť. Nepriateľ ustavične musel cúvať, prenasledovaný palbou našich strojových pušiek, medzi čím pred našimi čiarami nechal nepočetných mrtvých a ranených.

Na území Gorice nepriateľ dvakrát prekvapujúcim spôsobom usiloval sa napredovať ku našim posiciam, ale sme ho odrazili a krem toho zajali sme 200 Talianov. Na planine Karstu 28. mája byly obmedzené boje. Nepriateľ od Jamiana na juhovýchod v predpoludňajších hodinách urobil štyri útoky, ktoré sme všetky odrazili a zajali sme 15 dôstojníkov a 800 mužov. Tu popoludní a v noci väčšie boje neboly. Taliani len na jednom mieste sa pokúsili útočiť, ale útok na statnom držaní sa našich čiat sa zmazil.

Takto sa začal 28. mája tretí odsek desiatej bitky na Isonze. Ale ani svätodušný pondelok nepriniesol Talianom zdaru a nič lepšie nedokazuje hrdinkosť našich vojsk, ako veľký počet talianskych zajatých. *Dosiaľ sme zajali nie menej ako 14.500 Talianov.*

Nemecký cisár o bitke na Isonze a na západnom fronte.

Z Berlína oznamujú: Cisár Vilhelm jeho veličenstvu kráľovi Karolovi poslal nasledovný telegramm:

Jeho veličenstvu cisárovi Austrie, apoštolskému kráľovi Uhorska! Vaše veličenstvo! V húževnatom boji, hotová k novým bojom Tvoja armáda na Isonze vzdorovala silným, tvrdošijným útokom talianskeho neprateľa a zmazala ich. Pozdravujem Ťa a pozdravujem i čaty tvojich krajín z príležitosti tohto veľkého zdaru. Boh aj naďalej bude s nami. *Vilhelm.*

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. Nemecké čaty i v predošlom týždni víťazne odrazily všetky útoky Francúzov a Angličanov. O udalostach na západnom bojišti nemecký cisár jeho manželke cisárovnej Auguste poslal telegramm, v ktorom jej oznamuje, že dľa zprávy generálmarsalla Hindenburga veľká anglicko francúzska offensiva v istej miere sa skončila. Od pominelej jasene pripravované a od zimy oznámené, taktiež mocnými delostreleckými a technickými pomocnými prostriedkami podporované útoky anglicko francúzskej armády po sedemtyždňovom krutom zápase sa zmazaly. Pomoc Božia dodala našim neprevýšiteľným čatám nadľudskú silu, aby previedly skvelé skutky a zdarne prestály najväčší zápas dejín vojen. Sú oni všetci hrdinovia. Ich výkony rozkazujú úctu a vrelú vďaku, ktorou je oproti nim každý Nemeec zaviazaný. Nech je pochválený Pán za túto jeho podporu.

Zprisený boj podmorskými loďami.

Zdary nemeckých podmorských lodí.

Berlin, 1. júna. Wolffova kancelária oznamuje:

I. Činnosť našich podmorských lodí na Severnom mori mala za následok potopenie celého radu zvlášte cenným nákladom naložených nepriateľských parolodí.

II. Dňa 31. mája jeden lietací roj nemeckého námorníctva, na ktorého jednom lietadle bolo bulharské osobníctvo, s dobrým výsledkom hodil bomby na prístav Sulína na brehu Čierneho mora. Napriek silnej protipalbe všetky naše lietadlá vrátili sa neurazené.

Šéf admirality.

Revolúcia v Rusku.

Veľkoknieža Nikolaja Nikolajeviča zatkli?

Berlin, 2. júna. Viac časopisov oznamuje, že veľkoknieža Nikolaja Nikolajeviča na rozkaz dočasnej vlády zatkli. Zatknutie veľkokniežata odôvodňujú vzburami, ktoré vypukly v Tiflisi v záujme zpäťvedenia monarchie.

Kongress ruských dôstojníkov za offensívu.

Petrohradská telegrafická kancelária oznamuje, že všeobecný kongress z frontu poslaných dôstojníkov vo svojom uzavretí pozdravil vládu a vyhlásil, že každé odťahovanie zpäťvedenia bojaskopnosti armády a floty má za následok zkažu slobodného Ruska, bo Nemecku poskytuje možnosť poraziť verných spojencov Ruska, načo by Rusi boli prinútení prijať uponížujúci pokoj, ktorý by vydobitú slobodu zničil a slobodných občanov Ruska uvrhol by do starého rabstva. Preto držia za potrebné začať offensívu, ktorá je zálohom víťazstva. Kamarátenie a deffensíva bez offensívy viedla by ku osobitému pokoji, následkom ktorého by bola zkaža a uponíženie slobodného Ruska.

Strašný zápas na Isonze.

Pätnásty deň bitky, dňa 25. mája na Isonze, Talianom priniesol nové ztráty a nové sklamania. Ani na severnej, ani na južnej časti bojovného frontu napriek prineseným nesmiernym obetiam nepodarilo sa im našim hrdinským čatám vyrvať ani len toho najnepatrnejšieho priestoru. Taliani do boja hodili ešte silnejšie čaty, ako predošlé dni. Robili útoky za útokami proti našim posíciám, ale sme útočiace bataillony alebo už zničujúcou palbou nášho delostrelectva rozprášili a zahnali, alebo tam, kde v ohnivej búrke vedeli napredovať, v neuveriteľne rozhorčenom boji z blízka sme ich odbili. Naša pechota previedla také výkony, na ktoré v histórii vojen všetkých vekov niet príkladu.

Dva pešie pluky 24. mája musely odraziť štrnásť a 25. mája tri útoky. Druhý pluk jednu výšinu, o ktorú bol horúci boj, trikrát musel napadnúť útokom a potom ju proti osemnásť útokom musel obrániť. Práve takto hrdinsky a sebaobetave držalo sa aj delostrelectvo, ktoré

v harmonickom spoluúčinkovaní s pechotou, túto čo najúčinnivejšie podporovalo. Sebaobetavé držanie sa delostrelectva tiež zasluhuje to najväčšie uznanie.

Delostrelectvo neuspokojilo sa s tým, aby hromadné útoky nepriateľa svojou zničujúcou palbou už v ich zárodku udusilo tam, kde sa talianskym čatám podarilo vniknúť do našich zákop, lež kanóny z posícií potiskli napred, aby útočiaceho nepriateľa frontálnou palbou a palbou od boku zastavili. Keď Taliani následkom svojej číselnej prevahy tu i tu aj vnikli do našich zákop, statní delostrelci upotrebili revolvery a ručné granáty, aby svoje kanóny obránili, kým rezervy prišli a nepriateľa celkom odbily. Naše delostrelectvo verne svojim tradíciám bojuje na Isonze. Taliani na fronte Isonza v ten deň večer urobili početné útoky proti našim výšínovým posíciám, ale sme všetky odrazili.

Taliani popoludní, taktiež v prvých ranných hodinách opätovne napadli aj Monte Santo, ale vždy boli prinútení cúvnuť. Na odseku východne od Gorice po silnej delostreleckej príprave od resenthalskej cesty na juh započali dva útoky, ktoré však naše čaty v boji z blízka, ktorý trval za jednu hodinu, odrazily. Po polnoci Taliani tretí raz útočili, ale tiež s tým istým nezdarom. Potom bola už len miernejšia delostrelecká palba. Ale čo na spomenutých odsekoch akokoľvek prudko bojovali, na planine Karstu zápas bol taký rozhorčený, že už rozhorčenejší ani nemôže byť. Nepriateľ vo dne v noci robil hromadné útoky, ktoré sa však na ocelovitom odpore našej hrdinskej pechoty roztrieškaly. V boji pechoty a delostrelectva aj letúni zdarne sa zúčastnili. Ich podpora vždy bola vzorná. Letúni nielen že prekazili nepriateľské bojovné roje napredovať ku našim čiarom, lež tak hlboko, ako len možno, sleteli a zamiešali sa do zápasu pechoty, nakoľko na útočiace talianske stĺpy zo svojich strojových pušiek čo najúčinnivejšie strieľali. Nepriateľskí letúni utratili jeden lietací stroj Caproniho systému.

Zpravodajca «Frankfurter Zeitungu» s frontu na Isonze oznamuje svojmu časopisu:

Bitka, ktorá zúri na fronte Isonza, už aj z ohľadu stupňa rozhorčenosti a húževnatosti a aj ohľadom na veľké množstvo čiat, ktoré Taliani ženú k útoku, je zápasom najväčších rozmerov, ktorý kedy od Triestu na západ sviedli. Ustálili, že knieža z Aosty 23. mája, v prvý deň útoku proti frontu na Karste, medzi Fajti Hribom a morom prinajmenej dvanásť divízií hodil do boja proti našim posíciám. Na tomto odseku frontu, ktorý je v povetrnej čiare dvanásť, skutočne ale najviac dvadsať kilometrov dlhý, okrúhlym počtom stoosemdesiatistíc ľudí napadlo rakúsko-uhorské úkryty, ktoré šíalená bubnová palba už predtým bola zasypala. Počet nepriateľa v nasledujúce dni ešte značne rozmnožili bez váhania do boja hnanými silnými rezervami. Len zásluhou neslýchane húževnatej, odporujúcej sily každého jednotlivého obrancu je, že nepriateľ ani napriek upotrebeniu tejto mohutnej armády nevedel dosiahnuť rozhodujúceho zdaru, ba musí uznať, že ho všade zbili.

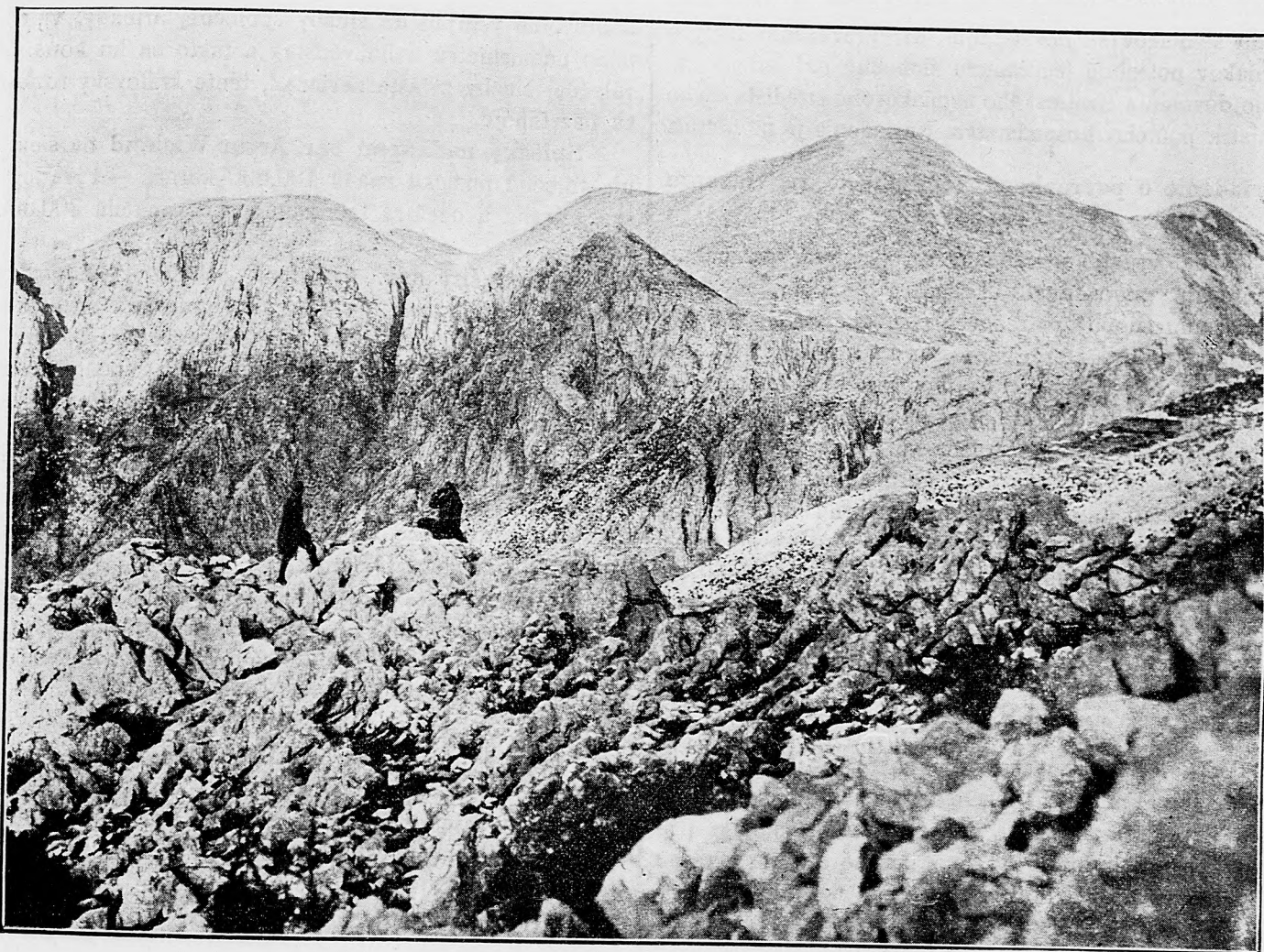
Vďaka patri za toto aj mohutnému delostrelectvu pre jeho presnosť a rýchlosť. Za posledných v pokoji ztrávených šesť mesiacov delostrelectvo neunavne usilovalo sa prichystať sa ku terajšej desiatej bitke na Isonze, ešte len i v tých naoko najmalichejších podrobnostiach.

Všeobecný dojem priebehu dosavadných zápasov je, že plán Talianov nameraný je hlavne na forsírovanie južného, na more opierajúceho sa frontu. Táto časť frontu v posledných troch jasenných bitkách neohrozene obstála a — pokiaľ odtiaľ prostrednú časť frontu

medzičím neodskriepiteľná prevaha rakúsko-uhorských čiat v boji muža proti mužovi sa zvláštne uplatňuje. Zápas trvá vo dne v noci bez prestania a stáva sa, že sa boj o jednotlivé výšiny behom štyriadvadsať hodín aj dvadsať ráz obnoví.

Položenie pre obrancov vo všeobecnosti je priaznivé. O prelomení frontu totiž nemôže byť ani reči a prípadné miestne zdary Talianov voči neprestajným protiútokom nemôžu byť považované za isté a trvácce.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Talianse vrchy, medzi ktorými zúria najkrutejšie útoky.

trochu zťahli — tvorí mohutne napred vyčnievajúcu baštu, hlavným oporným bodom ktorej je Hermada. Túto vyčnievajúcu časť frontu chcel nepriateľ v novej bitke vtlačiť, lebo účinok palby od boku prekážal nepriateľa v napredovaní na prostrednom odseku. Hromadné útoky neuveriteľnej sily a neuveriteľného počtu vzbĺkli 25. mája na odseku od Hermady na západ a na juhozápad.

Práve tak, ako v bitkách na západe, aj pri Isonze opustili meravý systém podržania najprednejších čiar, ktorý je spojený s veľmi veľkými ztrátami a prešli ku pružnejšej forme obrany, ktorá pozostáva z hlboko článkovaných zákop. S týmto spôsobom boja súvisí tá okolnosť, že sa útoky neprestajne zamieňajú protiútokmi,

Hospodárske zprávy.

Siatiny v Prešporke.

Z Prešporku oznamujú: V apríli boly popri chladnom a daždivom počasí tri slabé mrazy. Jasenná pšenica prezimovala dobre, lež následkom chladného počasia zaostala, badať nedostatok umelého hnojiva. Napriek chladného počasia pšenica neožltla, iba na mokrejších miestach. Jasenná raž (žito) tiež dobre prezimovala, pre stálu zimu ale veľmi zredla a slabo sa vyvinuje. Jarný jačmeň mnoho trpel od zimy a od primnohej vlhkosti zaostal. Konečiny a lucerny prezimovaly vo všeobecnosti dobre a sľubujú dobrú úrodu. Tráva ná-

sledkom zimného počasia zaostala. Po celej stolici javí sa nedostatok potravy. Lúky a role popri rieke Morave dostaly sa tejto jary už dva razy pod vodu a nahradenie vymoknutých siatín zapríčinilo tam gazdom veľa starostí.

Cedule na zemiaky.

Na nariadenie Krajinského stravovacieho úradu cedule na zemiaky aj v najviac vidieckych mestách uvedú do života. Za terajších okolností nemôže byť ani reči o tom, že by v Budapešti cedule na zemiaky zrušili. — Vláda vydala nariadenie, dľa ktorého na lanskú úrodu zemiakov ustálené najvyššie ceny na tohoročnú úrodu zemiakov sa nevzťahujú. Ku prevážaniu nových zemiakov potrebnú legitimáciu slobodno dať len na základe dovolenia Krajinského zemiakového strediska alebo ministra poľného hospodárstva. Nariadenie je už platné.

Nariadenie o povrázkoch potrebných ku viazaniu snopov.

Vláda vydala nariadenie o povinnom oznámení, rekvirovaní, privedení do obchodu a o maximálnej cene ku viazaniu snopov potrebných povrázkov. Oznámiť netreba tie zásoby, ktoré gazdovia majú prichystané ku tohoročnej žatve, alebo ktorých je nižšie 50 kilogrammov. Maximálna cena metrického centa konopných 3-licňových povrázkov č. 2¹/₂ ustálená je u povrazníka na 7 korún, v malom obchode na 8 korún, povrázkov z tvrdého materiálu u dorábateľa na 8 korún 50 halierov, v malom obchode na 10 korún. Tieto najvyššie ceny rozumejú sa na pád platenia hotovým a zahrnuté sú v nich aj trovy dopravy na stanicu. Za balenie metrického centa povrázkov slobodno rátať najviac 5 korún.

CHYRNÍK.

Veľkolepá processia Božieho Tela v hlavnom meste. Jeho Eminencia kardinál, knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch 7. júna z príležitosti sviatku Božieho Tela z korunovačného chrámu v Budíne viedol slávnostnú processiu, na ktorej zúčastnili sa všetky katolícke spolky, kongregácie, farnosť a mnohé tisíce veriacich hlavného mesta a okolia.

Osvietený pán biskup spišský dr. Alex. Párvy na šiestu uh. válečnú požičku hneď v prvý deň značil 600.000 korún a spolu vyzval svojich kňazov, aby všetkým spôsobom povzbudzovali veriacich k značeniu na válečnú požičku.

Najstarších landšturmistov pustia domov. Jeho Veličenstvo kráľ Karol vydal najvyšší rozkaz, ktorý je novším dôkazom lásky jeho veličenstva k ľudu a starostlivosti o jeho záujmy. V smysle najvyššieho rozkazu jeho veličenstva totiž landšturmistov dvoch najstarších (1865. a 1866.) ročníkov *čím skôr, ale najpozdnejšie do 30. júna prepustia z vojenskej služby.* Následkom najvyššieho rozkazu starší ľudia nielenže budú oslobodení od ťažkej vojenskej služby, lež bude umožnené, aby tí, ktorých v rodinnom a gazdovskom živote najťažšie po-

strádajú, mohli sa vrátiť ku svojmu občianskemu povolaniu. Ani povedať netreba, že ako dobre bude toto účinkovať na ducha ľudu, ale zvlášte na všetky odvetvia dôroby, predovšetkým na poľné hospodárstvo. Toto nariadenie aj z vojenského ohľadu má veľmi veľký význam a naši nepriatelia môžu sa veru čudovať, že počas desiatej bitky na Isonze u nás toľko ľudí môžu prepustiť z vojenskej služby. V smysle kráľovského rozkazu tých landšturmistov najstarších dvoch ročníkov, ktorí aj ďalej dobrovoľne chcú ostať, vojenské vodcovstvo môže ponechať vo vojenskej službe. Na tých landšturmistov dvoch najstarších ročníkov, ktorí na celú dobu vojny dobrovoľne vstúpili do služby spoločnej armády, válečného námorníctva a honvédstva a takto sa ku konaniu válečnej služby zvlášte zaviazali, tento kráľovský rozkaz sa nevzťahuje.

Spišský nadžupan bar. Artur Wieland na šiestu uh. válečnú požičku značil 100.000 korún. — **Prakdorfská železná a ocelová fabrika** úč. spol. značila 300.000 korún.

Veľkodušný dar. Albertová Scholtz z Mateoviec pod Vysokými Tatrami na Tatranskú nemocnicu spišskosobotského Červeného Kríža obetovala 10.000 korún.

Vyzačenie holiča Franca Jozefa. Jeho veličenstvo kráľ Karol Senhofera, holiča zosnulého panovníka, vyznačil so zlatým záslužným krížom.

Veľká búrka v Berlíne. Nad Berlinom a na okolí minulého týždňa zúrila veľká búrka. Hrom udrel na mnohých miestach a zapríčinil Oheň. Telegraf a telefon pokazil sa na viacerých miestach.

Parný mlyn chceli vyhodiť do povetria. Zo Sátoraljauhelyu oznamujú, že v obci Nagymihály neznámi zločinci do povetria chceli vyhodiť jeden parný mlyn, v skladoch ktorého sú veľké zásoby kukurice a múky. Vojak, ktorý pri sklade stál na stráž, v noci so 14. na 15. mája počul kroky, potom videl prikrádajúce sa postavy. Vyzval ich, aby zastali, načo zločinci strelili z revolvera a jedna guľka ranila rameno vojaka. Na výstrel pribehli obyvatelia obce, ale útočníci zmizli. Pod budovou skladu našli dve vykopané jamy, ktoré boli na sedem metrov jedna od druhej. Dľa ustálenia odborných znalcov zločinci chceli sklad vyhodiť do povetria. Žandarmeria energične stopuje zločincov a má v podozrení zajatých Talianov, ktorí v obci pracujú.

V Newyorku Hannotová fabrika na municiu vyletela do povetria.

Nová železnica vo Spiši. Z Einsiedelnu (Szepesremete) stavať majú železnicu do Ondrišľa (Merény). Až do Starej Vody (Óviz) má byť udajne ešte tohto roku hotová. Tá nová železnica má teraz stáť 3.700.000 korún, pred vojnou by bolo vystačilo poldruha milióna korún. Veľká obec Ondrišľa (Merény) obetuje na tú železnicu 400.000 korún, okrem toho zdarma prepustí potrebné pozemky, zdarma dá i drevo, piesok a kamenie. Podobné obete prinesie i obec Švedlér. Žijeme v tej dobrej nádeji, že následkom tej novej železnice nastane nový, požehnaný plný čas pre hornú gelnickú dolinu.

hrdin
Strie
majs
skost
kapra
res.
dobr
šturm
honv
šturm
Moln
Masz
drej
Elek,
lentin
dobr.
kapra
stavn
Szabo
Mikul
Fran
Füller
Jozef
lands
kapra
drej
Kozel
všete
S
manž
zomre
v Nitr
Apollo
I
nestov
dni z
korún
V
strele
ruskor
medai
V
7. na
Zhore
znivoč
mnoh
naruk
U
sa tri
na žel
V
ponsk
predná
ľudí z
V
aprili

Vyznačení košíckí honvédi. Striebornú medailu hrdinskosti dostal rezerv. zástavník Jozef Jendruscsik. Striebornú medailu hrdinskosti dostal poznové strážmajster Ondrej Paszter. Tiež striebornú medailu hrdinskosti druhej triedy dostali: jednoročný dobrovoľník kaprál Julius Göntér, jednoročný dobr. fírer Jozef Trizna, res. zástavník Ondrej Zsverin, honvéd Štefan Jasz, jedn. dobrovoľníci-kapráli Eugen Sándor, Zoltán Mihalik, landšturmista Ludvik Kaufmann, honvéd Ondrej Hajd, res. honvéd Samuel Csáti, landšturmista Peter Spišák, landšturmista kaprál Mikuláš Balla, landšt. frajter Valentin Molnár, landšt. frajter Ján Csekő, landšt. fírer Jozef Maszurák, landšt. kaprál Ján Szilágy, strážmajster Ondrej Nagy, res. frajter Jozef Ruzsinszki, landšt. Koloman Elek, res. zástavník Ladislav Szeghő, res. poručík Valentin Hubay, jedn. dobr. frajter Vilhelm Lukács, jedn. dobr. kaprál Mikuláš Hubay, fírer Jozef Balogh, res. kaprál Michal Richweisz, honvéd Jozef Polák, res. zástavník Ferdinand Mehringer, landšt. zástavník Ondrej Szabó Dániel, res. zástavník Gejza Horváth, honvédi Mikuláš Gyuk, Ján Babik, Ludvik Kótai, res. zástavník Franc Jamniczky, kadétašpiranti Hugó Policzer, Anton Füller, Alexander Derabant, Franc Remisovszky, fírer Jozef Sipos, res. fírer Imrich Georg Endre, Ond. Sütő, landšt. fírer Karol Noghe, kaprál Ján Jávorszky, res. kapráli Ján Kavalecz, Jozef Topolyi, landšt. frajter Ondrej Benya, honvédi Ludvik Korpás, Ján Kalafut, Jozef Kozel, landšt. Ján Dlugos a res. poručík Gustav Haasz: všetci z koš. 9. honv. peš. pluku,

Smrť. Francová Láng, rodz. Jolán Balázsovich, manželka dr. Franca Langa, sudcu kráľ, súdnej tabule, zomrela v 48. roku svojho života. Pochovali ju 7. mája v Nitre. — V Spišskej Belej 3. mája zomrela poštárka Apollonia Schütz v 55. roku života svojho.

Drahá kačka. V Temešváre policajný kapitán Ernestovú Zimmermann, kofu z Belénešu, odsúdil na tri dni zavretia a na 20 korún peňažnej pokuty, bo 50 korún pýtala za jednu kačku, ktorá vážila polštvrta kila.

Vyznačený spišsko-magurský vojak. Res. delostrelec Ondrej Michna z Richvaldu vyznačený bol na ruskom bojišti železným záslužným krížom na stužke medailly hrdinskosti.

Veľký požiar v Novej Lubovni (Spiš). V noci so 7. na 8. mája veľký oheň pustošil v Novej Lubovni. Zhorelo 13 domov a mnoho pobočných stavísk. Oheň znivočil aj veľa zemiakov prihotovených ku sadeniu a mnoho usparených hotových peňazí. Oškodení sú najviac narukovaní.

Utopilo sa dieťa. V Krompachoch (Spiš) utopil sa triročný chlapček Jána Oraveca, robotníka fabriky na železo.

Veľká divadelná požiarová katastrofa v Japonsku. V hlavnom meste Japonska v Tokio počas prednášky v divadle povstal oheň a z obecnstva 500 ľudí zčiasťky zomrelo a zčiasťky bolo raneno.

Válečnej podpory vyplatili vo Spiši v mesiaci apríli 437.463 kor. a od počiatku vojny 9,765.213 korún.

Na ciele Katolíckeho Karitáasu Zoltánová Zmeskálová z oravského Leština obetovala 200 korún.

Nemecká válečná požička. Výsledok šiestej válečnej požičky Nemecka činí asi 13 milliardov mariiek.

Smrť. Aladár Burgyán, ablegát kézmarského okresu, po dvojtýždňovej ťažkej chorobe 30. apríla zomrel v Budapešti v 56. roku života svojho. — V Šavníku vo Spiši 25. apríla zomrela vdova Eduardova Szaviczky rodz. Maria Estók, matka Eduarda Szaviczkeho, správcu biskupského majetku, v 74. roku života svojho.

Štvrťmillionová základina pre válečné siroty. Velkostatkár, gróf Ivan Draskovich oznámil ministromi vojenských záležitostí, že obnos štvrťmilliona, ktorý sa ako válečný zisk za tri roky do pokladnice jeho panstva dostal, složí ako základinu k spomoženiu vdov a sirôt padnutých vo vojne.

Zjav na oblohe nebeskej. Mimoriadny zjav na oblohe nebeskej bolo vidieť 30. apríla ráno o 3. hodine 10 min., hľadiac z Veľkých Topolčian smerom k Nitre. Od východu k západu, pod hviezdami dost nízko na nebi rýchle letelo veľké ohnivé kľbko belasého svetla, ťahajúc za sebou veľmi dlhú vlečku.

Vojenské vyznačenia. Kornélovi Záreczkemu, podplukovníkovi 85. peš. pluku, za hrdinské chovanie sa proti nepriateľovi jeho veličenstvo kráľ znovu udelil najvyššie pochvalné uznanie so súčasným darovaním šablí. — Padnutému Eugenovi Madarászovi, landšt. poručíkovi 85. peš. pluku, na uznanie hrdinského chovania sa proti nepriateľovi jeho veličenstvo kráľ udelil vojenský záslužný kríž tretej triedy s válečnou ozdobou a so šablami. Bronzovú medailu hrdinskosti dostali v košíckom 9. honv. peš. pluku: landšt. kaprál Fr. Vincze, honvédi Fedor Majer, Desider Kaufmann, landšturmista Vilhelm Steidler, Béla Barnás a Michal Petrisch. Striebornú medailu hrdinskosti druhej triedy v koš. 9. honv. peš. pluku najnovšie dostal landšturmista Rudolf Tegelhoff.

Nový nadžupan Gemerska. Jeho veličenstvo kráľ Gejzu Lukácsa, podžupana gemerskej stolice, vymenoval za nadžupana tejže stolice.

Na šarišskú óvodu, ktorú má vystaviť spišský opatrovníkruh na vidieku spustošenom Rusmi, harhovský gróf Vidor Csáky obetoval 1000 korún. Doteraz sa vo Spiši na ten cieľ sossbieralo 4753 korún.

V kézmarskej nemocnici Červeného Kríža od počiatku vojny opatrovali 3606 nemocných a ranených vojakov: celkom vyzdravelo v nej 2690, do inej nemocnice preložili 745, zomrelo 16. Kézmarská filiálka Červeného Kríža má teraz majetku 9613 korún. Levočskej pomocnej kancelárii poslala filiálka 300 korún.

Výbuch vo fabrike na muníciu v Nemecku. V troisdorfskej fabrike na výbušné látky následkom nepozornosti jednej robotníčky udal sa ťažký výbuch. Vyše 30 robotníčiek bolo smrteľne raneno.

Výbuch v anglickej fabrike na muníciu. V jednej škótskej fabrike na muníciu vybuchli granáty; traja robotníci zomreli a ranených je 18.

Na žalúdok chorým
nevyhnutne potrebným liekom je

Jágerská voda,

ktorú od 150 rokov dorábajú **jágerskí milosrdní bratia**. K dostaniu je v každej lekárni, cieľu najprimeranejšie je ale objednať si ju v

Lekárni milosrdných bratov

v **Jágrí (Eger)**.

Malá fľaška 80 halierov. Stredná fľaška 2 koruny 20 halierov. Veľká fľaška 4 koruny 40 halierov. Menej ako v hodnote 3 koruny neposielame po pošte.

Varujme sa napodobenín.

Odporúčame ku bezodkladnému lifrovaniu:

Medenú skalicu

98%.

Liadok.

Peracid, surový, garantovaný

35% po K 210

Hryzavý nátron 120

a 128°

Balík sirkových listov po K 8.50.

Naftalin I. šupkavý.

Náhradu živice

zvláštnej jakosti.

Schwarz a Tauber, veľokupci Nagykanizsa.

Zdarma a franko na žiadosť dostane každý môj hlavný cenník

asi so 4000

vyobrazeními hodin, zlatého strieborného,

umelého tovaru a hudobných nástrojov. Žiacke a koncert husle K 12, 14, 16, 20, 25, 30 a v. Dobré harmoniky K 8, 10, 12, 16, 18, 20, 40, 50 a vyšej. Zámerna povolená alebo návrat peňazi. Zasielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní peňazi, Zasiela vývozný dom

Hanns Konrad

cis. a kr. dvorný zásielca

Brüx číslo 1545.

(Cechy)

8 halierov

(za 1. poštovou dopisnicou) stojí vás môj hlavný cenník, ktorý na žiadosť pošle vám

Prvá dielňa na hodiny

Hanns Konrad

cis. a kr. dvorného zásielca Brüx číslo 1544.

□□ (Cechy) □□

Nickel alebo ocelové anker hodinky K 16, 18, 20. Válečné rádium anker hodinky K 18, 22, 26. Bielokovové (Glorie striebro) s dvojitou pokryvkou anker remontoir hodinky K 30.

Massivné strieborné anker remontoir hodinky K 40, 50, 60. Budičky a stenové hodiny vo veľkom výbere. 3 rokov záruka. Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámerna povolená alebo návrat peňazi.

Dobry nástroj, polovica práce.
Objednajme si plamenného ostria.

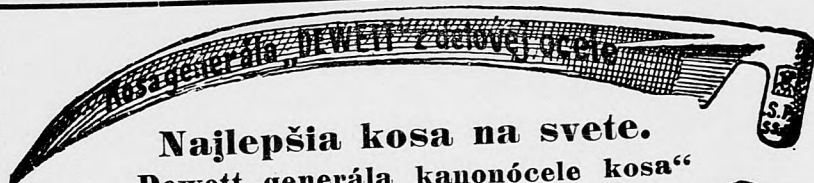
Šarkan-kosu

Za každú kosu 3 rokov záruka, nezodpovedná zamení sa zdarma novou, dobrou kosou (Zo zkúsenosti vieme, že medzi 100 kusami není ani jedna zlá.) Plamenného ostria **Sarkan** kosou, po jednom naostrení možno kosiť na 150-200 krokov. Jedno nakúvanie dostačí na viacej dní. Plamenného ostria **Sarkan**-kosu posielame nakúvanú, vypróbovanú, netreba ju kováčovi dať do ruky, ného ostria **Sarkan**-kosu posielame hotovú je do roboty. — **Sarkan-Kosy** ceny sú:

	60	65	70	75	80	85	90	95	100	110	centim.
4.—	4.10	4.20	4.40	4.60	4.80	5.—	5.10	5.20	5.50	korún.	

Pri 10 kusoch 1 kus zdarma. Šarkan-kosa oceľka 60 hal., striebornej oceľ kladičko 2.20 korún, nákovka 1.80 korún. Dvojitá obrúčka na kosu 50 hal. — **Stroj k nakúvaní kosity**, najdokonalejšia novota. Za 5 minút 1 kosu bárs i dieťa dokonale môže naostriť. Cena 6 korún. — **Cenník zdarma**. K objednaníu vylučná adresa: **Sarkan-Kosy «Stredíšte» Somogysszil.**

Každý nech si na doplnenie
ničte pyta cenník.

Najlepšia kosa na svete.

„Dewett generála kanonócele kosa“

po jednom naostrení cez celý deň, po jednom nakúvaní cez viacej dní možno nou kosť. Není kosity, ktorá by sa, ani ohľadom dočroly, ani ohľadom, ľahkosti a trvanlivosti, na celom svete s ňou porovnať mohla. — Každú kosu posielame nakúvanú, vypróbovanú a hotovú do roboty, netreba ju kováčovi dať do ruky. — „Dewett Generála kos“ ceny:

	60	65	70	75	80	85	90	95	100	110	centim.
4.—	4.10	4.20	4.40	4.60	4.80	5.—	5.10	5.20	5.50	korún.	

Pri objednaní 10 kusov 1 kosa zdarma. Amergauska oceľka 60 halierov, striebornej oceľ kladičko 2 kor. 20. hal. striebornej oceľ nákovka 1.80 kor. — **Stroj k nakúvaní kosity**, najdokonalejšia novota. 1 kosu bárs i dieťa za 5 minút môže naostriť. Cena 6 korún. — **Cenník zdarma**. Objednaníu treba poslať jedine na adresu obvodu **Pavel Sohr Somogysszil 33.**

Oznamy prijíma
administracia

„Krestan“

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28.

istotne lieči zákonom chránený prostriedok. Nešpiní a je zcela bez zápachu. Malý teglik 3 koruny, veľký teglik 5 korún, rodinný teglik 9 korún, k tomu patriaceho borovčkového mydla cena 4 K. Adresa objednávok

Alexander Gerő, lekárnik Nagykorös 40.

Svrablavosť,
Potenie,
Slnečný úpal,
Šupanie kože,
Svrab a hostec,
Neduhy kože, rany,
Opuchliny a staré rany

53 rokov v obchode, vyskúmane dobrá osada na kosity.

Nikto nikdy nemal lepšej kosity, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosity už od 52 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej **„Bazilika zlatej kosity“** s poštovou dobierkou:

	60	70	75	80	85	90	95	100	110	cm.
Cena 1 kosity	3.80	4.—	4.20	4.40	4.60	4.80	5.—	5.20	5.40	kor.

1 kusa karborundum osielky medzi jestvuťicmi najlepšej, cena 1.10 korún. Sberateľom kós ku zvláštnemu povýšimnutiu: Pri každej kúpe 10 kusov, 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 5 kusov alebo pri inom poštovom objednaní vo výške 20 korún, poštové porto my platíme. Niže tohoto obnosu, 1.5 korún obnášajúce poštové porto platí kupec. K odporúčaniu je čím skorej objednať si kosity, bo pozdejšie sotva budú k dostaniu. Obrázkový náš cenník na žiadosť posielame zdarma. K dostaniu u: **Jozef Marosi a Syna Esztergom, 15.** číslo. 58-ročná osada na kosity a veľký ochodný dom.